

บทที่ 7

สรุปและขอเสนอแนะ

นับเป็นปีที่ 11 ตั้งแต่สมาคมอาเซียนได้เริ่มก่อตั้งมา การดำเนินงานที่ผ่านมาแบ่งได้เป็น 2 ระยะ คือ ในช่วงแรกทางสมาคมอาเซียนเน้นในด้านความร่วมมือทางการเมือง ซึ่งทำให้ผลการดำเนินงานไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร และในช่วงหลัง ซึ่งได้ปรับปรุงหันเหแนววัตถุประสงค์เสียใหม่ โดยเน้นในด้านความร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจ ทำให้การดำเนินงานก้าวหน้าไปมาก และได้ส่งผลกระทบต่อการค้าและเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งสามารถสรุปออกเป็น 2 ทางคือ

- (1) ผลที่เกิดจากความร่วมมือภายในกลุ่มสมาชิก
- (2) ผลที่เกิดจากความร่วมมือกับประเทศภายนอกกลุ่มสมาชิก

ผลที่เกิดจากความร่วมมือภายในกลุ่มสมาชิก

ก. ด้านการค้า

1. ขอสรุป

จากความร่วมมือทางการค้า โดยการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร การให้สิทธิพิเศษที่ไม่เกี่ยวกับภาษีศุลกากร และมาตรการอื่น ๆ จะทำให้การค้าภายในกลุ่มประเทศอาเซียนขยายตัวเพิ่มขึ้น ถึงแม้ว่าในระยะสั้นจะมองไม่เห็นได้อย่างชัดเจน แต่ในระยะยาวแล้วมูลค่าการค้าภายในกลุ่มประเทศอาเซียนจะต้องเพิ่มขึ้นอย่างแน่นอน

2. ปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินงานในความร่วมมือทางการค้ายังมีอุปสรรคที่จะต้องพิจารณาแก้ไขมีดังนี้

ก) การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร สรุปได้ดังนี้

- (1) ความล่าช้าในการดำเนินการให้สิทธิพิเศษฯ ต่อกัน นับตั้งแต่ได้มีการตกลงกันที่จะร่วมมือทางการค้าและเศรษฐกิจตั้งแต่ปี 2519 จนถึงปัจจุบัน มีการใช้

สิทธิพิเศษ ในค่านี้นี้เพียง 2 ครั้งคือ ในวันที่ 1 มกราคม และ 1 กันยายน 2521 และมีรายการสินค้าที่ให้สิทธิพิเศษต่อกันรวมทั้งหมด 826 รายการเท่านั้น และอัตราภาษีที่ลดให้แก่กันส่วนใหญ่ก็มีเพียงร้อยละ 10 ของอัตราเดิมที่กำหนดไว้เท่านั้น ซึ่งนับว่าน้อยมาก

(2) รายการสินค้าที่แต่ละประเทศลดภาษีให้กัน ส่วนใหญ่ยังเป็นสินค้าที่นำเข้ามาจากประเทศนอกกลุ่มอาเซียนอยู่

(3) ความไม่สะดวกในการใช้สิทธิพิเศษ เนื่องจากกระเปาะข้อบังคับว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้า

(4) ความแตกต่างในอัตราภาษีเดิม และภาวะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ ทำให้ยากในการลดภาษี

(5) การคำนึงผลประโยชน์ของแต่ละประเทศมากกว่าการคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

(6) ในปี 2521 ที่ผ่านมามาประเทศไทยยังใช้สิทธิพิเศษ ได้ไม่เท่าที่ควร

ข) การให้สิทธิพิเศษทางการค้าในลักษณะอื่น

ยังไม่มีการใช้ประโยชน์อย่างแท้จริง เพราะยังเป็นเพียงหลักการหรือข้อตกลงหรืออยู่ระหว่างการพิจารณาทั่วโลกในการดำเนินงานเท่านั้น

3. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรจะมีการปรับปรุงรายการสินค้าที่เป็นประโยชน์แก่กันให้มากขึ้น และปรับปรุงเพิ่มการลดอัตราภาษีให้เพิ่มขึ้นกว่าเดิมที่กำหนดไว้ เพื่อให้แต่ละประเทศได้ใช้ประโยชน์จากการให้สิทธิพิเศษ นี้เพิ่มขึ้น สินค้าที่ไทยควรขอให้มีการลดอัตราภาษีเพิ่มขึ้นกว่าเดิมที่ใดลดภาษีไปแล้ว ได้แก่ สิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป น้ำตาลดิบ ข้าว ข้าวโพด เส้นไหมหรือบะหมี่ที่ทำจากข้าว เชือกต่าง ๆ พืชผักกระป๋อง แร่ขี้บ่ม แป้งข้าวเจ้า ยางรถยนต์ แลดูเชียมคาร์ไบด์ เป็นต้น สำหรับสินค้าที่ประเทศไทยควรขอสิทธิพิเศษ เพิ่มเติม ได้แก่ สับประตกระป๋อง ซีเมนต์ชนิด Oil Well Cement สีผง ยางใช้แล้วนำมาทำใหม่ แบตเตอรี่ หลอดไฟฟ้ามี่ไส้ใช้สำหรับรถยนต์และรถจักรยานยนต์ กระเบื้องปูพื้นและผนัง

ชนิดเคลื่อนและไม่เคลื่อน พัดลมไฟฟ้า ฯลฯ

(2) การให้ข้อมูลและความรู้ในด้านการให้สิทธิพิเศษฯ ของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ควรจะได้มีการกระจายออกไปอย่างกว้างขวางกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ทั้งในคานผลิตและคานภายในประเทศ

(3) ประเทศไทยควรจะมีการวางแผนล่วงหน้าในคานพัฒนาการผลิตและการคานในสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษฯ หรือสินค้าที่จะขอสิทธิพิเศษฯ การวางแผนในคานการพัฒนาการผลิตอุตสาหกรรม โดยใช้ผลิตภัณฑ์เกษตรที่ผลิตภายในประเทศ ย่อมจะก่อให้เกิดความได้เปรียบในคานการส่งสินค้าออกในรูปของสินค้าเกษตรโดยตรงไปยังกลุ่มประเทศสมาชิก เพราะประเทศสมาชิกส่วนใหญ่ของอาเซียนผลิตสินค้าเกษตรเช่นกัน ฉะนั้น ถ้าสินค้านี้มีลักษณะเช่นเดียวกัน การที่ประเทศไทยจะขายได้ก็น้อยลง แต่ถ่าประเทศไทยมีการพัฒนาสินค้าเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยใช้เทคนิคใหม่ ๆ เข้ามาช่วย จะทำให้การขยายการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น

(4) การพิจารณารายการสินค้าที่ขอหรือให้สิทธิพิเศษฯ ควรจะได้ให้หน่วยงานของเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วย เพราะเอกชนยอมรับได้ถึงข้อเท็จจริงหรืออุปสรรคต่าง ๆ ในคานการผลิตและการคานได้ดีกว่าหน่วยงานของรัฐบาล

(5) การลดภาษีให้แก่กันควรลดจนหมดไปในที่สุด

(6) มาตรการในการส่งออกและการนำเข้าควรจะเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างกันมากกว่าเป็นการกีดกัน

(7) ควรมีการเร่งรัดให้มีการดำเนินการอย่างจริงจังในการพิจารณาทั่วโลกเกี่ยวกับการให้สิทธิพิเศษในลักษณะอื่น และเร่งรัดมาตรการอื่นเพื่อประโยชน์ในทางการค้า อาทิ มาตรการแก้ไขระเบียบทางศุลกากร และข้อปฏิบัติระหว่างการทำเรือให้เหมือน ๆ กัน

ข. คานโลกคานที่ขึ้นมูลฐาน

1. ข้อสรุป

ได้มีข้อตกลงในหลักการในกรณีที่เกิดวิกฤตการณ์สินค้าขาดแคลน หรือสนทลาค

ที่จะมีการช่วยเหลือซื้อและขายสินค้าขั้นปฐม ซึ่งในขั้นแรกนี้ขอตกลงในสินค้าข้าวและน้ำมัน ในกรณีของข้าวได้มีข้อตกลงจัดเป็นมูลภัณฑ์กันชนข้าว จำนวน 5 หมื่นตัน เพื่อใช้ยามฉุกเฉิน

2. ปัญหาและอุปสรรค

(1) น้ำมันที่ประเทศไทยใช้อยู่ในปัจจุบัน ส่วนใหญ่สั่งจากประเทศใน ตะวันออกกลางสั่งซื้อจากอินโดนีเซียมีน้อย เพราะน้ำมันจากอินโดนีเซียมีซัลเฟอร์ต่ำ

(2) การตั้งมูลภัณฑ์กันชนข้าว ในจำนวน 5 หมื่นตัน นับว่าเป็นจำนวน เล็กน้อย เมื่อเทียบกับจำนวนของประชากรอาเซียนทั้งหมด ฉะนั้น การสำรองข้าวด้วย จำนวนดังกล่าว จะไม่เป็นการเพียงพอถ้าเกิดวิกฤตการณ์ขึ้นจริง

(3) ประเทศไทยอาจเสียเปรียบมากในเรื่องการตั้งมูลภัณฑ์กันชนข้าว หากพิจารณาราคาข้าวสำรองไม่ถูกต้อง เพราะไทยเป็นผู้ส่งออกอยู่เพียงรายเดียว

3. ข้อเสนอแนะ

(1) ในระยะยาวถ้าขาดแคลนน้ำมันจริง ไทยควรหันมาพิจารณาซื้อ น้ำมันจากอินโดนีเซียเพิ่มขึ้น ตามข้อตกลงในการให้สิทธิพิเศษแก่กัน และอาจมีการ ปรับปรุงกรรมวิธีการกลั่นน้ำมันใหม่ เพื่อใช้กับน้ำมันดิบจากอินโดนีเซีย

(2) การพิจารณาราคาสำรองข้าวควรจะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบคอบ

ก. ด้านอุตสาหกรรม

1. ขอสรุป

ผลจากความร่วมมือทางด้านอุตสาหกรรมที่กระทบต่อภาวะการค้าและเศรษฐกิจ ของไทย มีดังนี้

(1) ผลกระทบในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศให้ขยายตัว อย่างกว้างขวางสามารถปรับปรุงและแข่งขันกับอุตสาหกรรมในต่างประเทศได้

(2) ทำให้มีรายได้ประชาชาติเพิ่มขึ้น และสามารถลดปัญหาการว่างงาน ของไทยลงได้

(3) ทำให้มีการขยายตัวในทางการค้าระหว่างไทยกับกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน เพราะสินค้าแต่ละชนิดที่ร่วมมือกันผลิตขึ้น จะได้รับสิทธิพิเศษทางด้านภาษีศุลกากรต่อกัน ภายในกลุ่มประเทศสมาชิก ก็จะทำให้มีการซื้อขายสินค้าที่ร่วมมือกันผลิตทดแทนที่ซื้อจากภายนอกกลุ่มอาเซียน

(4) การหาทุนจากตลาดเงินทุนในต่างประเทศจะง่ายขึ้น

2. ปัญหาและอุปสรรค

- ก) ความล่าช้าในโครงการอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ร่วมมือกัน
- ข) ความขัดแย้งและปราศจากความร่วมมือกันอย่างจริงจัง และการเห็นแก่ผลประโยชน์ส่วนของแต่ละประเทศมากกว่าส่วนรวม
- ค) ความจำเป็นที่จะต้องหาเงินทุนหลังจากที่โครงการได้ดำเนินไปแล้ว

3. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรให้ความร่วมมือสนับสนุนในโครงการที่ได้ดำเนินไปแล้ว คือ โครงการปุ๋ยยูเรียของอินโดนีเซียและมาเลเซีย โครงการผลิตปุ๋ยซูเปอร์ฟอสเฟตของฟิลิปปินส์ โครงการผลิตโซดาแอชของประเทศไทยเอง สำหรับการผลิตเครื่องจักรดีเซลซึ่งเป็นปัญหานั้น ควรได้มีการประชุมเจรจากลางกันให้เป็นที่แน่นอนอีกครั้งหนึ่ง นอกจากนี้ควรจะมีการกระตุ้นให้โครงการต่าง ๆ ได้บรรลุผลรวดเร็วกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

(2) ควรจะได้มีการศึกษาโครงการอุตสาหกรรมอื่น ๆ ที่ยังมีโครงการแต่มีข้อตกลงในหลักการว่า น่าจะนำมาพิจารณาคำเนินเป็นโครงการร่วมกัน โดยศึกษาถึงผลดีและผลเสีย ถ้าประเทศไทยจะเป็นผู้ผลิตสินค้านั้น และผลดีและผลเสียที่ประเทศไทยจะได้รับถ้าประเทศอื่นเป็นผู้ผลิตสินค้าชนิดนั้น

(3) ควรจะมีการแลกเปลี่ยนข่าวสารเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรม การแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านเทคนิคใหม่ ๆ ความร่วมมือเพื่อช่วยให้ประเทศไทยและประเทศสมาชิกอาเซียน มีความเจริญในดานอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้น

(4) มาตรการทางค่านโยบายอื่น ๆ ที่ควรพิจารณารวมไปกับความร่วมมือด้านอุตสาหกรรม คือ

- ในภูมิภาค
- คำเนิการให้มีการเสนอใช้กฎหมายภาษีพิเศษสำหรับการลงทุน
 - กำหนดแหล่งที่ตั้งของโรงงานในภูมิภาคในเขตการค้าเสรี ซึ่งได้รับการคืนภาษีอากรขาเขา
 - คำเนิการลดหย่อนเป็นอุตสาหกรรมสำหรับโรงงานที่อยู่ในข้อตกลงอย่างเคร่งครัด
 - ใช้มาตรการตกลงระหว่างรัฐบาลกลุ่มอาเซียนในเรื่องการกำหนดนโยบายราคาให้เป็นนโยบายเดียวกัน
 - ใช้นโยบายแบ่งปันสินค้าที่นำเข้าในลักษณะที่ก่อให้เกิดความเสมอภาค เมื่อผลผลิตในภูมิภาคขาดแคลน
 - ให้มีการช่วยเหลือโดยใช้พิกัดอัตราภาษีอากรที่เหมาะสม เพื่อให้การทดลองตัวขึ้น เพื่อให้มีส่วนที่ก่อให้เกิดสิ่งจูงใจ (Inducement Margin)
 - ให้มีการร่วมมือกันในการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา

ง, ด้านการเกษตร

1. ข้อสรุป

- (1) พยายามที่เพิ่มอุปทานสินค้าเกษตรและลดต้นทุนการผลิต
- (2) ช่วยกันแก้ไขปัญหา ทั้งด้านการเกษตร ประมง และป่าไม้
- (3) ช่วยกันฝึกฝนด้านแรงงาน
- (4) ปรับปรุงด้านการตลาด

2. ปัญหาและอุปสรรค

- (1) ความไม่ก้าวหน้าเท่าที่ควร
- (2) การเกษตรของแต่ละประเทศสมาชิก ก็ยังไม่เจริญมากทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว
- (3) การให้ความสนใจร่วมมือในด้านการเกษตรน้อยเกินไป อาจเกรงว่าจะเป็นการแข่งขันกันเองก็ได้

3. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรรวมพิจารณาในกลุ่มประเทศอาเซียนในการตั้งศูนย์ที่เป็นแหล่งข้อมูลในด้านการเกษตรขึ้นในแต่ละประเทศ เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางเทคนิคใหม่ ๆ ในการผลิตและการค้า การขนส่ง และการเก็บรักษา ฯลฯ สินค้าเกษตรต่าง ๆ ที่สำคัญ

(2) ควรมีการจัดโครงการในการสัมมนาและแลกเปลี่ยนผู้เชี่ยวชาญกันระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน

(3) ร่วมมือกันเจรจาขอร้องจากต่างประเทศในนามของกลุ่มประเทศอาเซียนในการขอความร่วมมือจากต่างประเทศทั้งในด้านการเงิน และความรู้ทางเทคนิคใหม่ ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงสินค้าเกษตรของไทยและกลุ่มประเทศอาเซียนให้ได้ผลผลิตและคุณภาพตามที่กำหนด

(4) การปรับปรุงสินค้าเกษตร เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม เป็นเรื่องสำคัญที่ควรพิจารณาร่วมมือกันปรับปรุงเป็นอันดับแรก

(5) ควรสนับสนุนให้มีการเจรจาในการให้ความร่วมมือทางด้านการเกษตรระหว่างไทยกับแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียน เช่น การเปิดเจรจาร่วมมือทางด้านการเกษตร ปศุสัตว์ การประมง การชลประทาน ฯลฯ เช่นเดียวกับที่ไทยได้ทำกับมาเลเซีย และการร่วมลงทุนตั้งยี่งสุรภาคใต้ ระหว่างไทยกับสิงคโปร์ เป็นต้น

จ. ด้านการเงิน

1. ข้อสรุป

ผลทางด้านการร่วมมือทางการเงินจะช่วยสนับสนุนในด้านการขยายตัวของการค้าภายในภูมิภาคนี้ โดยการประหยัดการใช้เงินตราต่างประเทศ อำนวยความสะดวกทางด้านการชำระเงินให้แก่ผู้ส่งออกและผู้นำเข้า ช่วยประเทศภาคีอาเซียนที่ประสบปัญหาการขาดแคลนเงินตราต่างประเทศแบบชั่วคราว

2. ปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินการในด้านการร่วมมือทางการเงิน ยังไม่ได้มีการนำมาใช้ให้เกิด

ประโยชน์ ส่วนใหญ่เป็นเพียงหลักการ หรือกำลังพิจารณาไกลๆที่จะใช้ในการดำเนินการ หรือมีโครงการแล้ว ยังไม่มีผู้นำมาใช้

3. ข้อเสนอแนะ

(1) ในด้านข้อตกลงแลกเปลี่ยนเงินตราของประเทศอาเซียน ในด้านประเทศไทยโครงการนี้ยังไม่มีความจำเป็นต่อประเทศไทยมากนัก เพราะฐานะของประเทศไทยยังไม่ถึงกับขาดแคลนเงินตราต่างประเทศที่ใช้ซื้อสินค้า ฉะนั้น ในด้านการกระตุ้นให้มีการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงโครงการนี้ จึงยังไม่มีความสำคัญ

(2) โครงการจัดตั้งระบบหักบัญชีของอาเซียน จากการวิเคราะห์จะเห็นว่าถ้าโครงการนี้ มีการดำเนินการแล้วจะก่อให้เกิดประโยชน์กับประเทศไทยมากกว่าผลเสีย ฉะนั้น หน้าที่ของประเทศไทยต่อโครงการนี้ คือ ควรจะให้มีการสนับสนุนให้มีการใช้ในอนาคต

(3) โครงการรับช่วงซื้อลดตั๋วพาณิชย์ สำหรับท่าทีของประเทศไทยในโครงการนี้ คือ

- ถ้ามีการใช้โครงการนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงอัตราการรับช่วงซื้อลดตั๋วพาณิชย์จากธนาคารพาณิชย์ สำหรับตั๋วสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการส่งออกจากเดิมร้อยละ 5 มาเป็นร้อยละ 4 และธนาคารพาณิชย์คิดกับผู้ส่งออกร้อยละ 6

- การพิจารณาลดอัตรารับช่วงซื้อลดตั๋วพาณิชย์ สำหรับสินค้าออกไปยังกลุ่มประเทศอาเซียนนั้น ควรจะส่งเสริมสินค้าประเภทอุตสาหกรรมมากกว่าสินค้าประเภทอื่น เพราะสินค้าประเภทนี้มีความยืดหยุ่นทางด้านอุปทานมากกว่าสินค้าประเภทอื่น และก่อให้เกิดการขยายตัวทางการค้าเพิ่มขึ้นด้วย

- การรับช่วงซื้อลดตั๋วพาณิชย์ซึ่งเกิดจากการนำเข้า สำหรับประเทศไทย ไม่ควรใช้มาตรการนี้สนับสนุนการเพิ่มปริมาณการนำเข้า เพราะจะทำให้ขาดดุลการค้ามากยิ่งขึ้น แต่ถ้าวางเป็นที่จะต้องใช้มาตรการนี้ ควรเลือกสินค้าที่จำเป็นต้องนำมาใช้ในการพัฒนาประเทศ เช่น สินค้าประเภททุน และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ ใช้เป็นประโยชน์สำหรับการผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก

- วงเงินสำหรับใช้ในการรับช่วงซื้อลดตัวสัญญาใช้เงินที่เกิดจากการนำเข้าไม้ควรให้มากนัก

ฉ. ด้านการขนส่งสินค้าทางเรือระหว่างประเทศ

1. ขอสรุป

ความร่วมมือเกี่ยวกับเรื่องนี้ คือ ได้มีการตั้งสหพันธ์สภาผู้ขนส่งสินค้าทางเรือของอาเซียน และในปัจจุบันได้มีการริเริ่มจัดตั้งโครงการชมรมเดินเรือของอาเซียน ซึ่งชมรมการเดินเรือนี้จะบริการขนส่งสินค้าจากกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน และรับบริการขนส่งสินค้าจากประเทศพัฒนาอื่น ๆ ด้วย ผลจากความร่วมมือทางดานนี้จะช่วยส่งเสริมในด้านการค้าของประเทศไทยและกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน กับประเทศนอกกลุ่มอาเซียน

2. ปัญหาและอุปสรรค

(1) แต่ละประเทศสมาชิกไม่สามารถพัฒนากิจการพาณิชย์นาวีของตนเองเป็นที่เพียงพอกับความต้องการได้ เนื่องจากจำเป็นที่จะต้องใช้ทุนเป็นจำนวนมาก และเทคนิคในการดำเนินงานสูง

(2) สหพันธ์สภาผู้ขนส่งสินค้าทางเรือของอาเซียนดำเนินงานไม่ได้ผล ทำให้ไม่สามารถต่อรองกับชมรมการเดินเรือของต่างประเทศได้

3. ขอเสนอแนะ

(1) ในเรื่องชมรมการเดินเรือของอาเซียน ประเทศไทยควรจะได้ให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ เพราะถ้าอาเซียนสามารถจัดตั้งชมรมเดินเรือของอาเซียน และมีเรือเป็นของตนเองได้ก็จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยอย่างมาก สำหรับเรื่อง^{ที่}ไทยใ[้]ได้รับผิดชอบ คือ เรื่องการรวบรวมสายการเดินเรือที่มีอยู่เข้ามาจัดตั้งเป็นชมรมรวมว่าจะเป็นไปได้หรือไม่เพียงไร ซึ่งไทยก็ควรให้มีการริบเร่งดำเนินงานให้ลุล่วงไป

(2) ในขณะที่ชมรมการเดินเรือของประเทศอาเซียนยังไม่ได้ตั้งขึ้น สหพันธ์สภาผู้ขนส่งสินค้าออกทางเรือของอาเซียนจะต้องแก้ไขปัญหาเพื่อให้สามารถต่อรองกับชมรมเรือตะวันออกไกล ซึ่งหาโอกาสขึ้นการะวางเรืออย่างไม่ยุติธรรมได้อย่างแท้จริง ดังนี้คือ

- สมาชิกของสหพันธ์ผู้ส่งสินค้าทางเรือของอาเซียน จะต้อง
รวมพลังกันต่อต้านในกรณีที่ประเทศสมาชิกได้รับความเดือดร้อน โดยไม่คำนึงถึงว่าปัญหา
จะเกิดขึ้นกับประเทศสมาชิกโดยส่วนรวม หรือแก่สมาชิกของประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นต้น
ว่าผู้ส่งสินค้าทางเรือของประเทศไทย และสิงคโปร์ มีปัญหาเรื่องถูกเรียกเก็บเงินส่วนลด
จากชมรมเรือ แคมมาเลเซีย อินโดนีเซีย และฟิลิปปินส์ ไม่มีปัญหาในเรื่องนี้ จึงไม่ต้องการ
ให้สหพันธ์ฯ เขาคำเนินการในเรื่องนี้ เพราะเห็นว่าไม่ใช่ปัญหาที่เกิดแก่ส่วนรวม ฉะนั้น
ควรจะให้สมาชิกที่มีปัญหาในเรื่องนี้แก้ไขปัญหายของตนเอง ซึ่งเป็นการไม่ถูกต้อง เพราะ
การลดอำนาจของชมรมเดินเรือตะวันออกไกล ควรจะทำทั้งสองทาง คือ ลดอำนาจที่มีต่อ
สหพันธ์ฯ และลดอำนาจที่มีต่อสมาชิกบางรายลงด้วย

- เร่งสร้างเครื่องมือที่สำคัญ ๆ เพื่อใช้ในการต่อรองกับชมรมเดิน
เรือตะวันออกไกลดังนี้

- แต่งตั้งผู้ตรวจสอบบัญชีของสหพันธ์ฯ เพื่อช่วยเหลือสหพันธ์ฯ
ในการหาข้อเท็จจริงจากตัวเลขค่าใช้จ่ายที่ชมรมเดินเรือตะวันออกไกลใช้เป็นข้อเสนอใน
การขึ้นอัตราค่าระวาง ซึ่งขณะนี้ยังไม่มี การแต่งตั้ง

- จัดตั้งหน่วยงานศึกษาสัญญาและเงื่อนไขต่าง ๆ เพื่อหาและแก้ไข
ข้อเสียเปรียบที่สหพันธ์ฯ หรือสมาชิกได้รับจากชมรมเดินเรือตะวันออกไกล (FEFC) อันจะ
เป็นประโยชน์ในการวางแนวทางการเจรจากับชมรมเดินเรือตะวันออกไกล ในครั้งต่อไป

- ขอร้องให้รัฐบาลของกลุ่มประเทศอาเซียนออกมาตรการใด ๆ
เพื่อใช้เป็นเครื่องคอบโต และควบคุมการเรียกครองต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้ส่งสินค้าทางเรือเสีย
ผลประโยชน์อย่างไม่เป็นธรรม

- ในระยะนี้ยังไม่มี การจัดตั้งชมรมการเดินเรือของอาเซียน
ประเทศไทยก็ควรให้การสนับสนุนสหพันธ์ฯ ในการจัดบริการเรือสินค้าที่ทำในรูปแบบสาย
การเดินเรือ เพื่อขนส่งสินค้าของกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งจะช่วยประหยัดในการขนส่ง

ช. งานการเผยแพร่สินค้า

1. ข้อสรุป

ความร่วมมือในการเผยแพร่สินค้าเท่าที่ผ่านมามีทั้งงานการแสดงผลสินค้าชั่วคราว และการตั้งศูนย์แสดงผลสินค้าประจำ การเผยแพร่สินค้ามีผลโดยตรงต่อการขยายตัวงานการค้าภายในกลุ่ม และกับภายนอกกลุ่ม

2. ปัญหาและอุปสรรค

การดำเนินงานเผยแพร่สินค้าเท่าที่ผ่านมา กลุ่มประเทศอาเซียนยังไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทำให้การดำเนินงานไม่ไคผลดี

3. ข้อเสนอแนะ

(1) ควรให้การสนับสนุนในเรื่องการแสดงผลสินค้าที่จะจัดให้มีการเวียนกันในแต่ละประเทศสมาชิกทุก ๆ 2 ปี

(2) ควรจะได้มีการกระตุ้นให้อาเซียนเจรจาขอความร่วมมือกับประเทศที่พัฒนาแล้วให้ความช่วยเหลือในคานแสดงผลสินค้า ซึ่งปัจจุบันไคมีหลายประเทศไคให้ความร่วมมือทางคานนี้ อาทิเช่น ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป นิวซีแลนด์ ฯลฯ เป็นต้น จะช่วยใหการการะหวางกลุ่มประเทศอาเซียนและประเทศต่าง ๆ ที่ไคจัดการแสดงผลสินค้ารวมกันขยายตัวยิ่งขึ้น และการขยายตัวดังกล่าวนี้ จะช่วยพัฒนาคานการผลิตของประเทศสมาชิกต่าง ๆ ของอาเซียนด้วย

(3) ควรสนับสนุนให้มีการจัดตั้งศูนย์แสดงผลสินค้าประจำในทุกประเทศของสมาชิกอาเซียนแสดงผลสินค้าของประเทศสมาชิกทุกประเทศเป็นประจำ และให้มีการแสดงผลสินค้าที่มีการพัฒนาคานเทคนิคใหม่ ๆ และเป็นแหล่งให้รายละเอียดและข้อมูลในการติดต่อค้าขายกับประเทศสมาชิกด้วย

(4) ควรจะมีการกระตุ้นให้มีการจัดตั้งศูนย์แสดงผลสินค้าอาเซียนในลักษณะถาวร ในประเทศที่พัฒนาแล้ว ึ่งเป็นแหล่งสินค้าของอาเซียน เช่น ญี่ปุ่น สหรัฐ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ออสเตรเลีย ฯลฯ และใช้เป็นศูนย์ที่จะให้ข้อมูลและให้ความสะดวกในการติดต่อของกุ่มประเทศสมาชิกกับประเภทภายนอกกุ่มอาเซียน จะเป็นการขยายตลาดกุ่มประเทศอาเซียน

ผลที่เกิดจากความร่วมมือกับประเทศภายนอกกลุ่มสมาชิก

ประเทศและกลุ่มประเทศที่ให้ความสนใจ และมีความสัมพันธ์กับอาเซียนอย่างเป็นทางการ ได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และแคนาดา สรุปความร่วมมือของแต่ละประเทศหรือกลุ่มประเทศมีดังนี้

ก. ประชาคมเศรษฐกิจยุโรป

1. ข้อสรุป

ความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับประชาคมฯ ที่มีผลต่อการค้าและเศรษฐกิจของประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน คือ การให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) การให้ความช่วยเหลือกลุ่มประเทศอาเซียน โดยให้เข้าร่วมงานแสดงสินค้านานาชาติต่างๆ ในยุโรป การประกันรายได้จากการส่งออกของอาเซียน และการจัดตั้งระบบการประกันรายได้ จากการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์ มันมูลฐาน การจำแนกพิกัดอัตราศุลกากรใหม่ ความร่วมมือในการพัฒนา ความร่วมมือการลงทุน ความร่วมมือการถ่ายทอดความรู้ทางด้านเทคโนโลยี การจัดสรรเงินสำหรับเป็นค่าโครงการอาเซียนอื่น ๆ

2. ปัญหาและอุปสรรค

- (1) ไทยยังไม่สามารถใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรได้อย่างเต็มที่
- (2) ประชาคมฯ มีข้อจำกัดในการนำสินค้าเข้ามา โดยเฉพาะสินค้าเกษตร กลุ่มประเทศอาเซียนส่วนใหญ่ผลิตสินค้าเกษตรเป็นสำคัญ จึงเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของสินค้าเกษตรของอาเซียนเป็นอย่างมาก
- (3) ประชาคมฯ นับวันก็จะพยายามที่จะพึ่งพาสินค้าภายในกลุ่มประเทศของตนยิ่งขึ้น และโดยเฉพาะถ้ามีประเทศต่าง ๆ เข้ามาเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้น อาทิเช่น กรีซ สเปน โปรตุเกส ก็จะเป็นอุปสรรคการขยายตลาดของกลุ่มประเทศอาเซียนยิ่งขึ้น
- (4) สินค้าที่ส่งออกของไทยยังต้องแข่งขันกับสินค้าของประเทศสมาชิกสมทบอีกด้วย

3. ข้อเสนอแนะ

- (1) ในการดำเนินการติดต่อกับประชาคมในยุโรปนั้น จำเป็นที่จะต้อง

อาศัยความสามัคคีกันระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อแสดงให้ประชาคมฯ เห็นว่าข้อเสนอที่เสนอต่อประชาคมฯ นั้น เป็นความประสงค์ร่วมกันของอาเซียนเพื่อประโยชน์โดยรวมของอาเซียน มิใช่ของประเทศหนึ่งประเทศใด และการแสดงเจตจำนงใด ๆ ต่อประชาคมฯ แล้ว ก็จะต้องติดตามผลอย่างใกล้ชิด ช่วยกันรักษาผลประโยชน์ของกลุ่ม จึงจะทำให้ข้อเสนอต่าง ๆ เป็นที่ยอมรับจากฝ่ายประชาคมฯ และประชาคมฯ เองก็พอใจที่จะดำเนินการความสัมพันธ์กับอาเซียน โดยส่วนรวมอยู่แล้ว

(2) ประเทศไทยยังได้รับประโยชน์จากระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ของประชาคมน้อยกว่าประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ อาทิเช่น สิงคโปร์ มาเลเซีย และฟิลิปปินส์ ซึ่งประเทศไทยควรจะมีการปรับปรุงดังนี้คือ

- ทั้งทางฝ่ายรัฐบาลและเอกชนควรจะร่วมมือกันศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับรายการสินค้าต่าง ๆ อย่างรีบด่วน เพื่อหาทางปรับปรุงสินค้าของไทยให้ได้รับประโยชน์จากสิทธิพิเศษ (GSP) เพิ่มขึ้น และโดยที่สินค้าส่วนใหญ่ที่ประชาคมฯ ให้สิทธิพิเศษเป็นสินค้าอุตสาหกรรมและกึ่งอุตสาหกรรม ฉะนั้น ประเทศไทย ก็ควรจะพิจารณาหาทางส่งเสริมและการขยายการผลิตสินค้าประเภทอุตสาหกรรม และกึ่งอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบจากผลิตผลเกษตร ผลิตภัณฑ์ขั้นปฐม หรือทรัพยากรธรรมชาติ โดยนำมาผ่านกรรมวิธีทางอุตสาหกรรม เพื่อแปรสภาพให้เข้าเกณฑ์ตามประเภทสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษให้เพิ่มขึ้นกว่าในปัจจุบัน

- เนื่องจากระบบการให้สิทธิพิเศษ (GSP) ของประชาคมฯ มีการกำหนดโควตา และเมื่อเต็มโควตาแล้วสินค้าที่ส่งไปก็จะไม่ได้รับสิทธิพิเศษ ฉะนั้น จึงเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐบาล ที่จะติดตามความเคลื่อนไหวอย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว เพื่อสามารถใช้สิทธิพิเศษ ได้ตามที่กำหนดไว้

(3) ในกรณีที่มีสินค้าบางชนิดของไทย ยังไม่อยู่ในข่ายที่ได้รับสิทธิพิเศษแล้ว และไทยสามารถผลิตสินค้าเพียงพอที่จะส่งออกได้ เราก็ควรเจรจากับประชาคมฯ แสดงให้เห็นว่าสินค้านั้น ๆ ควรจะมีสิทธิเข้าอยู่ในข่ายได้รับสิทธิพิเศษ อาทิเช่น

- สินค้าประเภทศิลปหัตถกรรมอีกหลายชนิดที่ยังมิได้ถูกจัดให้เป็นสินค้าศิลปหัตถกรรม เช่น เครื่องจักรสาน เครื่องปั้นดินเผา เครื่องเงิน และเสื้อผ้าสำเร็จรูป

ที่ปักควยมือหรือพิมพ์หรือวาดควยมือ และสินค้าชาวเขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าชาวเขา
 นั้น ประเทศไทย มีนโยบายที่จะให้ชาวเขาเลิกปลูกฝิ่นซึ่งเป็นอาชีพดั้งเดิม หันไปประกอบ
 อาชีพอื่นพอจะมีรายได้ใกล้เคียงกัน อาชีพหนึ่งที่ชาวเขากระทำกันมากคือ การตัดเย็บเสื้อผ้า
 ซึ่งเป็นการตัดเย็บและปักควยมือโดยตลอด ด้วยแรงงานของเขาเอง การผลิตที่อยู่ในปริมาณ
 ไม่มาก และใช้เวลา จึงควรที่จะให้ประชาคมฯ ช่วยเหลือให้ได้ และเมื่อศึกษาดูรายการ
 สินค้าศิลปหัตถกรรมที่ได้รับสิทธิพิเศษ (GSP) ประชาคมฯ กำหนดให้เฉพาะสินค้าเสื้อผ้า
 ที่ทำควยผาผายตามวิธี Batik เท่านั้น จึงทำให้สินค้าประเภทศิลปหัตถกรรมดังกล่าว
 ข้างตนไม่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิพิเศษ

- สินค้าสัตว์น้ำ เช่น กุ้งสดและปลาหมึกที่ประชาคมฯ จะให้สิทธิ
 พิเศษฯ ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2520 อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเจรจาการค้าหลาย
 ฝ่ายของแกตต์ เมื่อทั้งคู่วิวัฒนาการแล้วประเทศไทยน่าจะได้รับการประโยชน์ เพราะประเทศไทย
 เป็นประเทศที่มีอุตสาหกรรมการประมงยิ่งใหญ่อันดับที่ 6 ของโลก และจับกุ้งและ
 ปลาหมึกส่งออกได้มาก แต่ปรากฏว่า กุ้งและปลาหมึกสดที่ประชาคมฯ ระบุให้สิทธิพิเศษฯ
 นั้น ไม่ได้เป็นกุ้งและปลาหมึกในสกุลที่มีอยู่ในน่านน้ำไทย ทำให้ประเทศไทยไม่ได้รับประโยชน์
 เลย

- สินค้าสิ่งทอนั้น ประเทศไทยสามารถผลิตได้มากและมีคุณภาพ
 ดีทัดเทียมกับนานาประเทศ ถ้าหากประชาคมฯ จะพิจารณาแก้ไขให้ชระเป็ยบว่าควย
 แผลงกำเนิดสินค้าแบบสะสม (Cumulative Rule of Origin) กลุ่มถึงสินค้าสิ่งทอควย
 ก็จะเป็นประโยชน์แก่ประเทศไทยรวมทั้งกลุ่มอาเซียนควย

- สินค้าเครื่องรับวิทยุและโทรทัศน์ก็เช่นเดียวกัน ประชาคมฯ ควร
 จะผ่อนคลายนกฎเกณฑ์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของวัตถุดิบและส่วนประกอบ ทั้งนี้ เพราะปรากฏ
 ว่าสินค้าประเภทนี้ของไทยต้องพึ่งส่วนประกอบจากต่างประเทศในระดับสูง อันเป็นเหตุให้
 สินค้าประเภทนี้ไม่ถูกต้องตามบรรทัดฐานกระบวนการผลิต (Processing Criterion) ที่
 ประชาคมฯ กำหนด

- ไบยาสูบ ปัจจุบันประเทศไทยได้รับประโยชน์จากระบบสิทธิพิเศษฯ
 สำหรับไบยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนีย ฟลูเดียว เพียงอย่างเดียว และเนื่องจากประเทศไทย

กำลังขยายการปลูกใบยาสูบทางภาคเหนือแทนการปลูกฝิ่น ใบยาสูบที่สนับสนุนให้ปลูกนั้นไม่เฉพาะแต่เพียงพันธุ์เวอร์จิเนียพลูเคียว เท่านั้น แต่ให้ปลูกพันธุ์เบอร์เลย์ และแมรีแลนด์ควย ซึ่งเป็นพันธุ์ยาสูบที่มีราคาสูงและนิโคตินต่ำ แต่ประชาคมฯก็อาจว่า หากประชาคมฯให้สิทธิพิเศษแก่ใบยาสูบพันธุ์อื่นแล้ว ผู้ได้รับประโยชน์ที่แท้จริงจะมีใช่ประเทศไทย เพราะเพิ่งเริ่มปลูก แต่จะเป็นบราซิล อินเดียน่า ซึ่งเป็นแหล่งผลิตใบยาสูบของโลก และอีกประการหนึ่งก็คือ ประชาคมฯต้องซื้อใบยาสูบพันธุ์เบอร์เลย์จากตุรกีปีละ 20,000 ตัน โดยยกเว้นอากรขาเข้า ทั้งนี้ เพราะตุรกีเป็นสมาชิกสมทบของประชาคมฯมา กว่า 10 ปี ฉะนั้น หนทางที่จะได้รับประโยชน์สำหรับใบยาสูบประเภทอื่นก็มีน้อยมาก นอกจากจะต้องเป็นพันธุ์เวอร์จิเนียพลูเคียว อย่างเดียว ซึ่งเราจะต้องตรวจสอบมาตรฐานการส่งออก รักษามาตรฐานคุณภาพในท้องถิ่นที่และดีขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อมิให้สูญเสียตลาดประชาคมฯไปไค

- สับปะรดกระป๋อง (ชนิดที่มีไข่แวน กิ่งแวน หรือซดเป็นวง ซึ่งขณะนี้สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน เป็นตลาดที่สำคัญที่สุดของไทยในประชาคมฯ แต่เยอรมันให้โควตาการนำเข้าสำหรับสับปะรดกระป๋องน้อยกว่าสหราชอาณาจักร (ทั้งนี้ เพราะอังกฤษต้องการช่วยเหลือสับปะรดกระป๋องที่มาจากมาเลเซีย) สำหรับปี 2520 นี้ ประชาคมฯได้จัดโควตาสำรองขึ้น และคาดว่าจำนวนโควตาสำรองจะต้องถูกปรับปรุงให้สูงขึ้น หากเป็นเช่นนี้ก็จะเป็นประโยชน์ เพราะหากเยอรมันใช้โควตาของตนหมด ก็อาจดึงโควตาสำรองมาใช้ไคและไทยก็จะสามารถส่งออกไคจนกว่าจะครบโควตาสำรอง

(4) การขยายการส่งสินค้าออกของประเทศไทย ไปยังประชาคมเศรษฐกิจยุโรป อาจกล่าวได้ว่ายังมีช่องทางที่แจ่มใส ทั้งนี้ เพราะยังมีสินค้าอีกหลายประเภทที่อยู่ในความสนใจของประชาคมฯ แต่ประเทศไทยเรายังมิไคทำการส่งเสริมอย่างจริงจัง และแม้ว่าไทยจะต้องประสบปัญหาการกีดกันคุ้มครองจากประชาคมฯ ก็ตาม แต่ปัญหานี้ก็น่าจะพิจารณาแก้ไขไคโดยการพยายามใช้ประโยชน์จากสมาคมอาเซียนในการเจรจาต่อรองกับประชาคมฯ

สินค้าที่ประเทศไทยสามารถส่งออกไคหรือจะขยายการส่งออกไคอาจสรุปไคดังนี้

- กลุ่มสินค้าที่เคยส่งออกอยู่เดิมที่สำคัญ ไคแก่

(1) มันสำปะหลังอัดเม็ด สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันสั่งเข้ามามากที่สุด แต่ส่งผ่านประเทศเนเธอร์แลนด์ ในขณะที่สินค้านี้มีปัญหาในการส่งออก เนื่องจาก

สมาชิกของประชาคมฯ คือ ฝรั่งเศส ได้เรียกร้องให้มีการพิจารณาเพิ่มภาชนะนำเข้ามันอัดเม็ด
จากนอกประชาคมฯ แล้ว

(2) ดินุกที่ยังมิได้จัดทำสำเร็จรูป ส่วนใหญ่ส่งไปเนเธอร์แลนด์
เท่าที่ผ่านมามีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องราคาไม่ค่อยมีเสถียรภาพ

(3) ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ ประกอบด้วยผ้าทอด้วยฝ้าย ผ้าทอด้วยเส้น
ใยโพลีเอสเตอร์ เครื่องแต่งกายชนิดต่าง ๆ ของเด็กหญิง เด็กอ่อน และเด็กชาย ฯลฯ
ประเทศที่นำเข้ามากที่สุด คือ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน รองลงมาคือ เดนมาร์ก เนเธอร์แลนด์
ประเด็นในการเจรจา คือ ให้ขยายการซื้อจากไทยให้มากขึ้น

(4) สับปะรดกระป๋อง สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมันเป็นประเทศ
ที่นำเข้ามากที่สุด เท่าที่ผ่านมามีปัญหาหนัก แต่ควรหาทางเจรจากับประชาคมฯ
ไหลลดหย่อนภาษีศุลกากรลงอีก

- กลุ่มสินค้าใหม่ ๆ ที่ไทยมีอยู่ทางจะขยายการส่งออกไปยังประชาคมฯ
โดยเฉพาะสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน อิตาลี สหราชอาณาจักรฝรั่งเศส และเบลเยียม มีดังนี้

(1) เสื้อผ้าสำเร็จรูปทุกชนิด รวมทั้งเครื่องแต่งกายชั้นนอกที่
ดัดแบบนิตเต็ด

(2) อัญมณีทั้งที่เจียระไนแล้ว และยังมีได้เจียระไน

(3) ผลิตภัณฑ์เครื่องหนังโดยเฉพาะกระเป๋าดีถือ

(4) เครื่องดักसानทำด้วยหวายหรือทำด้วยของอย่างอื่น

(5) เครื่องติดตั้งโคมไฟ เครื่องประดับและสิ่งสวยงามอื่น ๆ

ทำด้วยไม

(6) กระเบื้องติดผนัง กระเบื้องปูพื้นอื่น ๆ ทำด้วยเซรามิก

เคลือบ

(7) เมล็ดละหุ่ง

(8) ผลไม้และพืชกระป๋อง

(9) เชือกทำด้วยปอกระเจา

(10) อาหารสดแช่เย็นต่าง ๆ

(11) รถจักรยาน

อาจกล่าวได้ว่า การขยายการส่งออกสินค้าออกไปจำหน่ายยังประชาคมฯ จะกระทำได้ดีเพียงไร ย่อมขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาคมฯ ที่จะให้กับประเทศไทย โดยเฉพาะการเจรจาเพื่อขอลดหย่อนทางการค้า หากการเจรจานั้นได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีจากประชาคมฯ การขยายตลาดก็ย่อมเป็นไปได้ การควบคุมคุณภาพของสินค้าภายในประเทศก็ยังมีส่วนสำคัญที่จะช่วยขยายตลาดสินค้าออกได้เป็นอย่างมากอีกด้วย นอกจากนี้การเจรจาต่อรองเป็นกลุ่ม ระหว่างอาเซียนกับประชาคมฯ จะมีส่วนช่วยในการขยายตัวทางการค้าของไทยไปยังประชาคมฯ ไตมาก

(5) ในด้านความร่วมมืออื่น ๆ นอกเหนือจากการค้า เช่น การลงทุน การพัฒนาประเทศ ฯลฯ ประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียนควรจะได้มีการติดตามอย่างใกล้ชิด เพื่อหาทางที่จะใช้ผลประโยชน์จากความร่วมมือดังกล่าวให้ได้อย่างเต็มที่ ซึ่งในขณะนี้คณะมนตรีของประชาคมฯ จะมาตั้งสำนักงานที่กรุงเทพฯ จึงเชื่อได้ว่าการติดต่อระหว่างอาเซียนกับประชาคมฯ คงจะใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น

ข. ญี่ปุ่น

1. ขอสรุป

เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นคู่ค้าสำคัญที่สุดของอาเซียน ฉะนั้น อาเซียนจำเป็นต้องพิจารณาหาวิถีทางที่จะให้ประโยชน์จากความร่วมมือกันระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ความร่วมมือระหว่างอาเซียนและญี่ปุ่นเท่าที่ผ่านมา ที่ได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว และได้มีการเจรตกลงกันในหลักการ ได้แก่ ความร่วมมือเกี่ยวกับยาง ความร่วมมือทางด้านการค้าและจัดตั้งศูนย์แสดงสินค้า ความร่วมมือในการจัดตั้งระบบประกันเสถียรภาพรายได้จากการส่งออกสินค้าโภคภัณฑ์ขั้นปฐม ความร่วมมือโครงการอุตสาหกรรม ความร่วมมือทางด้านเศรษฐกิจและวิชาการ ความร่วมมือทางด้านการลงทุน ความร่วมมือด้านสังคมและวัฒนธรรม อย่างไรก็ตามความร่วมมือต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วยังมิได้ก้าวหน้าเท่าที่ควร

2. ปัญหาและอุปสรรค

ความสัมพันธ์ทางด้านการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่น ญี่ปุ่นเป็นประเทศคู่ค้าอันดับหนึ่ง

ของไทย ที่มีทั้งมูลค่าการนำเข้าและการส่งออกมากที่สุด ปัญหาด้านการค้าระหว่างไทยกับ
ญี่ปุ่น ที่สำคัญคือ ปัญหาที่ไทยขาดดุลการค้าญี่ปุ่นอย่างเรื้อรัง และในปี 2520 ขาดดุลมูลค่า
ถึง 16,439.1 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 71.55 ของจำนวนขาดดุลทั้งหมด นอกจากนี้
การส่งสินค้าออกของไทยไปยังญี่ปุ่นก็ยังประสบปัญหาต่าง ๆ ดังนี้

(1) สินค้าบางอย่างรัฐบาลญี่ปุ่นควบคุมปริมาณการนำเข้า เฉพาะสินค้า
ที่กำหนดเป็นเป้าหมายการส่งออกในปี 2520 มีอยู่ 4 รายการที่รัฐบาลญี่ปุ่นกำหนดปริมาณ
นำเข้าไว้ตายตัว คือ แป้งมันสำปะหลัง ปลาหมึกแห้ง สับปะรดกระป๋อง และถั่วป่องไฟแดง
รัฐบาลญี่ปุ่นจะกำหนดปริมาณนำเข้าในแต่ละปีแตกต่างกันออกไป โดยถือเอาผลผลิตภายใน
เป็นเครื่องกำหนดเท่าที่ต้องทำเช่นนี้ เพราะมีเหตุผลในทางการเมืองภายในแทรกซ้อนอยู่
ทั้ง ๆ ที่ผู้นำเข้าของญี่ปุ่นเองก็ต้องการซื้อจากต่างประเทศ

(2) ปัญหาโรคและแมลง สินค้าที่ประสบปัญหานี้ในปัจจุบัน ได้แก่
ดอกกล้วยไม้ ผลไม้ ผัก เนื้อสัตว์สด และสัตว์น้ำแช่เย็น เพราะจะต้องได้รับการตรวจสอบ
ว่าปลอดภัยจากโรคและแมลงอย่างแท้จริง จึงจะนำเข้าได้ โดยอ้างว่าจะไประบาดใน
ญี่ปุ่น

(3) ปัญหาในค่านคุณภาพและมาตรฐาน ญี่ปุ่นมักจะอ้างว่าสินค้าไทย
บางชนิดคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน จึงไม่ยอมรับซื้อ ทั้ง ๆ ที่สินค้านั้นผลิตโดยผู้ลงทุนญี่ปุ่น
และเทคนิคของผู้ผลิตที่ลงทุนในประเทศไทย

(4) ปัญหาอัตราภาษีการนำเข้าสูง เนื่องจากญี่ปุ่นต้องการปกป้อง
ผู้ผลิตภายใน เนื่องจากค่าจ้างแรงงานในประเทศญี่ปุ่นสูงกว่าต่างประเทศมาก ทำให้
ต้นทุนการผลิตสูง จึงตั้งกำแพงภาษีป้องกันคู่แข่งขึ้นจากต่างประเทศ เพื่อช่วยผู้ผลิตภายใน
ของตน

(5) ผู้ซื้อของญี่ปุ่นมักจะพยายามกดราคาสินค้าไทย และระดับการซื้อ
จากประเทศไทย เมื่อหาแหล่งซื้อที่อื่นได้

(6) ผู้ซื้อของญี่ปุ่นมักจะรวมกันเป็นสมาคมอย่างเหนียวแน่น ทำให้มี
อำนาจการต่อรองสูงกว่าพอลค้าส่งออกของไทย ซึ่งรวมตัวกันไม่ค่อยได้

(7) ปัญหาการกำหนดราคาสินค้า กล่าวคือ ในการกำหนดการรับซื้อสินค้า ฝ่ายญี่ปุ่นจะคิดเป็นเงินเยนเป็นส่วนมาก แต่การรับซื้อสินค้าไทยกลับรับซื้อเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ ทำให้ฝ่ายไทยเสียเปรียบจากอัตราแลกเปลี่ยนทั้งสองด้าน เพราะในขณะที่ค่าของเงินเยนมีความมั่นคงขึ้นเป็นลำดับนั้น ค่าของเงินดอลลาร์สหรัฐกลับอ่อนตัวลง

3. ข้อเสนอแนะ

อุปสรรคดังกล่าวจำเป็นต้องมีการ แก้ไขทั้งการเจรจาสองฝ่ายระหว่างไทยกับญี่ปุ่น และระหว่างอาเซียนกับญี่ปุ่น ตลอดจนการเจรจาหลายฝ่ายเพื่อลดอุปสรรคดังกล่าวลง สำหรับมาตรการอื่น ๆ ในการแก้ไขปัญหาค่าดุลการค้า ควรกำหนดไว้กว้าง ๆ ดังนี้

(1) ให้รัฐบาลโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชนร่วมมือกันแสวงหาช่องทางกระจายตลาดสินค้าไทยให้กว้างขวางยิ่งขึ้น (Market Diversification) เพื่อลดการพึ่งตลาดญี่ปุ่นให้น้อยลง

(2) ส่งเสริมให้มีการเพิ่มชนิดของสินค้าออกให้มากขึ้น (Product Diversification) โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้าเกษตรแปรรูปและสินค้าอุตสาหกรรม

(3) ให้รัฐบาลสนับสนุนและร่วมมือกับภาคเอกชนในการสำรวจและวิจัยตลาดสินค้าไทยในญี่ปุ่น เพื่อหาข้อสนเทศการค้า (Trade Intelligence) โดยให้การสนับสนุนด้านการเงินหรือให้สิ่งจูงใจต่าง ๆ

(4) สนับสนุนให้มีการทำข้อตกลงขายสินค้านาระยะยาวกับญี่ปุ่นทำนองเดียวกับข้อตกลงเรื่องข้าวโพด เพื่อสร้างหลักประกันตลาดแก่ผู้ผลิตและผู้นำเข้า

(5) ให้มีการวางแผนการผลิตสินค้าที่มีการทำข้อตกลงระยะยาวกับญี่ปุ่น โดยให้มีการประสานงานอย่างใกล้ชิดระหว่างหน่วยราชการ ผู้ผลิต และผู้ส่งออก เพื่อให้มีหลักประกันว่าผู้ส่งออกจะสามารถจัดหาสินค้าส่งมอบให้ผู้ซื้อได้ตามข้อตกลงที่กำหนด

(6) ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่มผู้ส่งออกอย่างเป็นปึกแผ่น และเห็นควรให้มีการแก้ไขกฎหมายเพื่อกำหนดให้ผู้ส่งสินค้าออกต้องเป็นสมาชิกสมาคมการค้า ซึ่งเป็นสมาชิกของสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย และให้สภาหอการค้าแห่งประเทศไทยมีอำนาจในการควบคุมปฏิบัติทางการค้าของผู้ส่งออกเหล่านั้น

(7) ส่งเสริมให้มีการส่งสินค้าที่ไ้มาตรฐานออก โดยขอให้ปรับปรุงระบบการตรวจสอบมาตรฐานสินค้าให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และปรับปรุงสินค้าออกของไทยให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามที่ผู้ซื้อต้องการ

(8) ให้อสิ่งจูงใจแก่ผู้ส่งออก (Export Incentives) เช่น อนุญาตให้นำสินค้าที่มีการควบคุมการนำเข้าเข้ามาได้ หากผู้ส่งออกนั้นสามารถส่งสินค้าใหม่ สินค้าที่มีปัญหาการส่งออก หรือหาตลาดใหม่ให้แก่สินค้าของไทยได้

(9) ส่งเสริมให้มีการใช้บริการของเรือไทยในการบรรทุกสินค้าออก และสินค้าเข้าให้มากขึ้น รวมทั้งบริการของบริษัทประกันภัยของไทย

(10) สนับสนุนให้ผู้ผลิตและผู้ส่งออกของไทยสามารถจัดตั้งบริษัทหรือสาขาของตนขึ้นในประเทศญี่ปุ่น เพื่อประกอบธุรกิจการนำเข้าจากไทย เช่น การอำนวยความสะดวกในการส่งเงินตราต่างประเทศไปลงทุน

(11) ส่งเสริมความร่วมมือกับกลุ่มประเทศอาเซียนในการกำหนดนโยบายการผลิตและการส่งออกร่วมกันเป็นรายสินค้า เพื่อเพิ่มอำนาจการต่อรองกับผู้ซื้อญี่ปุ่นร่วมกัน

(12) ใ้รัฐบาลพิจารณาใช้มาตรการจำกัดการนำเข้าสินค้าเข้า บางอย่าง โดยเฉพาะสินค้าฟุ่มเฟือย สินค้าซึ่งมีการผลิตในประเทศ และสินค้าที่มีการนำเข้ามากกว่าประเทศที่มีการค้าเกินดุลเป็นจำนวนมากกับประเทศไทย

(13) ใ้มีการควบคุมการสั่งซื้อสินค้าญี่ปุ่นตามระบบการให้สินเชื่อระยะยาวจากผู้ขาย (Suppliers Credit) โดยเฉพาะสินค้าที่ไม่มีความจำเป็น และควบคุมระบบการขายสินค้าผ่อนส่ง โดยเฉพาะสินค้าที่ไม่จำเป็นแก่การครองชีพ

(14) ใช้มาตรการด้านการควบคุมให้เป็นประโยชน์ในการเสริมสร้างอำนาจการต่อรองในการส่งเสริมการส่งสินค้าออก และในการแก้ไขปัญหาดุลการค้ากับญี่ปุ่น

(15) ใ้มีหน่วยงานหรือคณะกรรมการทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับปัญหาการค้าไทย-ญี่ปุ่น โดยเฉพาะ และใ้มีแนวโน้มในการเร่งรัดและติดตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้บรรลุตามนโยบายและมาตรการที่กำหนดไว้

ค. สหรัฐอเมริกา

1. ขอสรรูป

ความร่วมมือระหว่างอาเซียนกับสหรัฐอเมริกาเท่าที่ผ่านมาได้แก่ความร่วมมือทางด้านการค้า โดยการที่สหรัฐอเมริกาให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) แก่กลุ่มประเทศกำลังพัฒนา รวมทั้งประเทศไทย และกลุ่มประเทศอาเซียน ความร่วมมือในการลงทุน ความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ความร่วมมือในการพัฒนา และความร่วมมือในเรื่องกองทุนรวม

2. ปัญหาและอุปสรรค

(1) ไทยไม่สามารถที่ใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (GSP) ที่สหรัฐให้ได้อย่างเต็มที่

(2) การขาดดุลการค้าที่ไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ากับสหรัฐมาตลอด

(3) การที่สหรัฐไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือด้านการค้ากับอาเซียน

อย่างจริงจัง

3. ข้อเสนอแนะ

ในการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรโดยทั่วไป (GSP) ของสหรัฐมีระเบียบการนำเข้าตามกฎว่าด้วยความจำเป็นในด้านการแข่งขัน ขอแรกก็คือ การกำหนดมูลค่าสินค้านำเข้าขั้นมูลฐาน จะต้องไม่เกิน 33.8 ล้านดอลลาร์ ถ้าหากสินค้ารายการใดส่งเกินจำนวนนี้ในปีต่อไป จะไม่มีสิทธิได้รับสิทธิพิเศษอีก สำหรับเรื่องนี้ในบางประเทศ เช่น อิสราเอล แก๊ซโดยผู้ส่งออกจะให้ความร่วมมือกับศูนย์ส่งเสริมการส่งออก (Export Trade Promotion Centers) โดยการจัดสรรปริมาณการส่งออกไปตลาดสหรัฐให้กับผู้ส่งออกแต่ละราย เพื่อให้สินค้านั้นส่งไปยังสหรัฐโดยไม่เกินข้อกำหนด เพื่อจะยังคงได้รับสิทธิพิเศษ ในแต่ละปีต่อไป ซึ่งมาตรการนี้เป็นมาตรการที่เหมาะสม สมควรที่ประเทศไทยจะไต่พิจารณานำมาใช้เพื่อเป็นประโยชน์กับประเทศเราต่อไป

สำหรับระเบียบเกี่ยวกับข้อกำหนดร้อยละ 50 คือ สินค้าที่นำเข้าสหรัฐถึงแม้จะน้อยกว่าร้อยละ 33.8 ล้านดอลลาร์ ถ้าหากนำเข้าสหรัฐเกินกว่าร้อยละ 50 ของมูลค่า

นำเข้าทั้งหมดแล้ว ในปีถัดไปก็จะไม่ได้รับสิทธิพิเศษในสินค้าชนิดนั้น ถึงแม้ว่ามูลค่าการนำเข้าจะต่ำมาก แต่นำเข้าเพียงรายเดียวก็ถือว่าเกินร้อยละ 50 ปีต่อไปสินค้านี้ก็จะไม่ได้รับสิทธิพิเศษเช่นกัน การแก้ไขมาตรการนี้ก็จะให้ประเทศไทย และกลุ่มประเทศอาเซียนรวมกันเจรจากับสหรัฐ โดยกำหนดให้มีการแก้ไขระเบียบดังกล่าวเสียใหม่ โดยขอให้สหรัฐกำหนดมูลค่าขั้นต่ำไว้ 2.5 ล้านเหรียญสหรัฐ หมายความว่า หากสินค้าใดที่นำเข้าไม่เกินมูลค่าดังกล่าว แม้จะเกินร้อยละ 50 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด ก็ให้ยังคงได้รับสิทธิพิเศษๆ เช่นเดิม ซึ่งถ้าหากสามารถเจรจาได้เป็นผลสำเร็จ ก็จะเป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการส่งออกของไทยและกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนเป็นอย่างมาก

การเจรจาการค้าที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง ก็คือการเจรจาระหว่างอาเซียนกับสหรัฐ โดยมีการลดทอนอัตราภาษีนำเข้าให้ซึ่งกันและกัน เท่าที่ผ่านมาการเจรจาของอาเซียนในการขอลดหย่อนภาษีสินค้าสหรัฐยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร ซึ่งในการเจรจาครั้งต่อไป ก็ควรจะยกเรื่องนี้ขึ้นมาเจรจาอีก สินค้าสำคัญที่ไทยขอลดหย่อนสินค้านำเข้า ได้แก่ สับปะรดกระป๋อง เชือกทำควยป่อ ระบบวงจรไฟฟ้าแบบรวม น้ำตาล เครื่องแต่งกาย นาฬิกา และส่วนประกอบ เป็นต้น

ข. ออสเตรเลีย

1. ขอสรรูป

ประเทศออสเตรเลียได้เริ่มมีความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับอาเซียนในปี 2517 โครงการที่ออสเตรเลียให้ความช่วยเหลือ ได้แก่ โครงการโปรตีน โครงการจัดทำและเก็บรักษาเมล็ดพืช และการขนส่งปศุสัตว์ และอาหารที่เน่าเปื่อย วัตถุประสงค์ของโครงการมุ่งวิจัยเกี่ยวกับวิธีการจัดทำและเก็บรักษาเมล็ดพืช เช่น ข้าวเปลือก ข้าวสาร ศึกษาหาหนทางแก้ไขการขนส่งผัก ผลไม้ ปศุสัตว์ และผลิตภัณฑ์ประมง ทั้งภายในและภายนอกภูมิภาค โครงการจัดตั้งศูนย์พิทักษ์หุบรีโภาคในอาเซียน เพื่อหามาตรการป้องกันการนำสินค้าที่มีคุณภาพต่ำเข้ามาในภูมิภาค โครงการวิจัยด้านการศึกษา เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการศึกษา ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ โครงการเพื่อความร่วมมือในการส่งเสริมการค้า เพื่อลดอุปสรรคทางการค้าและขยายการค้าให้เพิ่มขึ้น และลดการขาดดุลการค้าของอาเซียนที่ขาดดุลกับออสเตรเลีย

2. ปัญหาและอุปสรรค

(1) ไทยขาดดุลการค้ากับออสเตรเลียอย่างมากตลอด

(2) นโยบายการค้าต่างประเทศของออสเตรเลีย ส่งเสริมการผลิตภายในประเทศเพื่อทดแทนการนำเข้า และให้ความคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยใช้มาตรการต่าง ๆ เช่น การจำกัดโควตาการนำเข้า มาตรการภาษี และมาตรการอื่น ๆ เป็นอุปสรรคการขยายตัวทางการค้าของอาเซียน

3. ข้อเสนอแนะ

(1) การค้าระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียนกับออสเตรเลียนั้น กลุ่มประเทศอาเซียนขาดดุลการค้ามาตลอด ซึ่งทั้งประเทศอาเซียนและออสเตรเลียต่างก็เล็งเห็นความสำคัญที่จะต้องแก้ไข จึงได้มีการปรึกษากันในการที่จะจัดตั้งสภาการค้าร่วมระหว่างอาเซียนกับออสเตรเลีย เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาการค้าดุลการค้าและการขยายการค้าระหว่างกัน

(2) การขยายการค้าของไทยในออสเตรเลียนับว่ายังมีช่องทางขยายออกไปได้อีกมาก ทั้งนี้ เนื่องจากออสเตรเลียเป็นประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงมากประเทศหนึ่ง ระดับอุปสงค์ของสินค้าต่าง ๆ โดยเฉพาะสินค้าสำเร็จรูปจึงมีมาก และสินค้าออกของไทยที่สำคัญหลายชนิดเป็นสินค้าที่ออสเตรเลียนำเข้าจากต่างประเทศอยู่แล้ว เช่น สินค้าประเภทสัตว์น้ำ และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ เส้นใยต่าง ๆ เครื่องแต่งกาย และใบยาสูบ

การปรับปรุงระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) ของออสเตรเลียครั้งล่าสุดในปี 2519 ที่ผ่านมานั้น ถึงแม้ประเทศไทยจะได้รับผลกระทบกระท่อนกระทเบาในบางส่วน แต่ผลดีที่ไทยได้รับก็นับว่ามีอยู่หลายประการ กล่าวคือ สินค้าออกของไทยบางชนิดมีโอกาสในการส่งออกไปยังออสเตรเลียดีขึ้น เนื่องจากเป็นสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษเพิ่มเติม ที่สำคัญ ได้แก่ ถั่วต่าง ๆ ลูกมือ ใบยาสูบ ผ้าไหม และเส้นใยบางชนิด

(3) จากคำยืนยันของนายกรัฐมนตรีออสเตรเลียในอันที่จะมุ่งความสนใจที่จะขยายการค้ามายังมีตรประเทศในแถบเอเชียใต้มากขึ้น โดยเฉพาะกับประเทศภาคีอาเซียน โดยออสเตรเลียจะได้อาศัยความเพียรพยายามที่จะขจัดปัญหาและอุปสรรค

ต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ลดน้อยลง และหมดสิ้นไปในที่สุด จึงน่าที่จะได้มีการเจรจากับออสเตรเลีย ทั้งในรูปทวิภาคีและในรูปของกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อขอให้ออสเตรเลียให้ความสำคัญ ต่อสินค้าของไทยและของภูมิภาคอาเซียนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะสินค้าที่ออสเตรเลียนำเข้า จากภูมิภาคอื่นเป็นจำนวนมาก เช่น ไม้วีเนียร์ กระจสบ้าน หลอดและท่อทำด้วยเหล็กกล้า แก้วและเฟอร์นิเจอร์ไม้ และเสื้อผ้าสำเร็จรูปบางชนิด โดยเฉพาะเสื้อผ้าที่ทอด้วยผ้า ปลายูชนิดบรรจุภาชนะผนึก ไบยาสูบและผลิตภัณฑ์ยาสูบ เป็นต้น

(4) ออสเตรเลียเป็นประเทศหนึ่ง ที่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือประเทศไทย ในการพัฒนาประเทศตามโครงการต่าง ๆ โดยเฉพาะโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาใน ชนบท การเจรจาขอความร่วมมือจากออสเตรเลียในด้านการผลิตสินค้า เพื่อส่งออกไป ออสเตรเลีย น่าจะเป็นช่องทางหนึ่งที่จะช่วยขยายการส่งสินค้าออกของไทยไปยังประเทศ ดังกล่าวได้

(5) ในการพิจารณาปัญหาความสัมพันธ์ทางการค้าระหว่างไทยกับ ออสเตรเลีย นั้น น่าจะคำนึงถึงประเด็นที่ประเทศไทยเป็นฝ่ายเสียเปรียบดุลการค้าอยู่เป็น จำนวนมาก จริงอยู่ถึงแม้ว่าออสเตรเลียจะดำเนินการผ่อนปรนอุปสรรคทางการค้าในรูปแบบ ต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว ก็อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอต่อการลดอัตราดุลการค้าที่ ขาดดุลลงจนเป็นที่น่าพอใจได้ ฉะนั้น ในด้านการเจรจาจึงควรหาวิธีที่จะช่วยให้ไทยสามารถ ขยายการส่งสินค้าออกไปยังออสเตรเลียมากขึ้น โดยอาจกำหนดเป้าหมายการรับซื้อใน สินค้าบางชนิดที่ไทยสามารถส่งไปขายได้

ง. นิวซีแลนด์

1. ขอสรุป

นิวซีแลนด์เป็นประเทศพัฒนาแล้วอีกประเทศหนึ่งที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศ อาเซียน โดยมีการติดต่ออย่างเป็นทางการเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ 2518 ซึ่งนิวซีแลนด์ก็ได้ ให้ความร่วมมือช่วยเหลือแก่ประเทศไทย และประเทศสมาชิกอาเซียนหลายโครงการ คือ โครงการเลี้ยงสัตว์ โครงการนี้จะโคเน้นหนักในด้านการป้องกันโรคสัตว์ และต่อไปอาจ ขยายไปถึงการพัฒนาอาหารสัตว์ด้วย โครงการร่วมมือในการขยายการค้า ซึ่งทาง

นิวซีแลนด์ได้ยืนยันที่จะให้ความช่วยเหลือในด้านการศึกษาตลาดของอาเซียนมากยิ่งขึ้น โครงการทันตอนามัย โดยนิวซีแลนด์ได้เสนอที่จะให้ความช่วยเหลือในการจัดการอบรมทันตพยาบาลขึ้นในประเทศอาเซียน โครงการปลูกป่าและการพัฒนาป่าสน โครงการสำรวจการใช้ไม้ปุง ซึ่งโครงการนี้ได้ดำเนินการเสร็จสิ้นไปแล้ว

2. ปัญหาและอุปสรรค

- (1) การที่ประเทศไทยขาดดุลการค้ากับนิวซีแลนด์มาตลอด
- (2) นิวซีแลนด์ได้ประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจภายในประเทศ ทำให้การเจรจาขยายตลาดการค้าของอาเซียนไปนิวซีแลนด์ลำบากยิ่งขึ้น
- (3) นิวซีแลนด์มีข้อจำกัดทางการค้ามากมาย ซึ่งเป็นอุปสรรคในการขยายตลาดของอาเซียน

3. ข้อเสนอแนะ

เนื่องจากไทยเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ากับนิวซีแลนด์และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และส่งออกน้อย ฉะนั้น จึงจำเป็นที่ประเทศไทยจะต้องหามาตรการในการขยายการส่งสินค้าออกและลดการขาดดุลการค้าลง มาตรการที่ควรนำมาใช้ในการดำเนินการ ก็คือ การเจรจาสองฝ่าย ระหว่างประเทศไทยกับนิวซีแลนด์ และระหว่างอาเซียนและนิวซีแลนด์ และการเจรจาการค้าหลายฝ่ายในแอกตต์ ดังนี้คือ

- (1) การให้นิวซีแลนด์ปรับปรุงแก้ไขระบบการให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไป (GSP) ที่ให้แก่ประเทศที่กำลังพัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้ครอบคลุมรายการสินค้าที่ประเทศไทยและอาเซียนให้ความสนใจ
- (2) ให้นิวซีแลนด์ขยายระบบการค้า ใ้กว้างขวางยิ่งขึ้น และให้ครอบคลุมถึงสินค้าของไทยและอาเซียนด้วย รวมทั้งขอให้นิวซีแลนด์ลดข้อกีดกันการเลือกปฏิบัติทางการค้าลงด้วย เช่น ควรจะยกเลิกระบบโควตานำเข้าสำหรับสินค้าที่ลดกรรม อันเป็นข้อกีดกันทางการค้าสำหรับสินค้าของอาเซียน
- (3) ให้นิวซีแลนด์เพิ่ม Margin of Preference แก่สินค้าจากไทย และกลุ่มประเทศอาเซียนมากขึ้นและนิวซีแลนด์ได้ให้สิทธิพิเศษกับประเทศในเครือจักรภพ

ควย เช่น แคนาดา และออสเตรเลีย เป็นต้น ฉะนั้น ถึงแม้ว่านิวซีแลนด์จะให้สิทธิพิเศษ (GSP) แก่อาเซียน แต่อาเซียนก็ยังคงไปแข่งขันกับประเทศในเครือจักรภพ ซึ่งเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว ทำให้กลุ่มอาเซียนไม่สามารถจะรับประโยชน์จากสิทธิพิเศษ เดิมที่

(4) ภาษีการค้าของนิวซีแลนด์ยังอยู่ในอัตราสูง คือ ระหว่าง 30-50%¹ นอกจากนี้มีสินค้าเข้าหลายชนิด เช่น ปลา อาหารทะเล เนื้อ ผัก ผลไม้ เป็นต้น จะต้องได้รับอนุญาตจากกระทรวงเกษตรก่อน จึงจะขออนุญาตนำเข้าได้ และต้องเสียอากรขาเข้า ในอัตราสูงถึง 35-65%² ซึ่งควรมีการเจรจาให้ลดหย่อนภาษีการนำเข้าสินค้าบางอย่าง ลงบ้างตลอดจนขอให้ลดความเข้มงวดข้อกำหนดในการนำเข้าลง

(5) ใหญ่กลุ่มประเทศอาเซียนทำหนังสือยืนยันที่จะขอให้นิวซีแลนด์ยกเลิก ระบบการใช้ใบอนุญาตนำเข้า (Import Licensing Scheme) สำหรับสินค้าที่อาเซียน สนใจเพราะปรากฏว่าประมาณร้อยละ 30³ ของสินค้าที่จะต้องใช้ใบอนุญาตนำเข้าเป็นสินค้า ที่อาเซียนสนใจ (นิวซีแลนด์กำหนดให้สินค้าเข้าบางชนิดต้องใช้ Import Licence เมื่อมูลค่า นำเข้าเกินเพดานที่กำหนด) และในปัจจุบันมีน้อยประเทศที่จะใช้ระบบนี้อยู่ หรืออาจจะ ขอให้นิวซีแลนด์เพิ่มเพดานนำเข้าที่จะต้องใช้ใบอนุญาตนำเข้ากับสินค้าของอาเซียน

(6) ในการเจรจาสองฝ่ายระหว่างไทยและนิวซีแลนด์ ควรจะไตร่ตรอง กันหามาตรการลดการขาดดุลการค้าของไทยและการขยายการค้าของไทย ไปยังตลาด นิวซีแลนด์ให้เพิ่มขึ้นในอนาคต ฉะนั้น ไทยจะต้องเป็นฝ่ายขาดดุลการค้ากับนิวซีแลนด์ไปตลอด และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น เพราะไทยนำเข้าสินค้าจากนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ

จ. แคนาดา

1. ขอสรุป

แคนาดาเป็นประเทศพัฒนาแล้วที่ใหญ่ความสนใจอาเซียน และมีการติดต่ออย่าง

¹ กรมการค้าต่างประเทศ ฝ่ายสิทธิประโยชน์ของการค้า, รายงานการประชุมคณะกรรมการว่าด้วยสิทธิพิเศษทางการค้าครั้งที่ 2/2520 วันที่ 22 มีนาคม 2520 ณ ห้องประชุม กรมการค้าต่างประเทศ

² เรื่องเดียวกัน

³ เรื่องเดียวกัน

เป็นทางการ และได้ให้ความร่วมมือช่วยเหลือในหลายด้าน ทั้งทางด้านการค้า แคนาดา
ที่ตระหนักความสำคัญในการขยายการค้าระหว่างอาเซียนและแคนาดา มีการให้สิทธิพิเศษ
ทางภาษีศุลกากรเป็นการทั่วไปแก่ประเทศไทย กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนอื่น ๆ และ
ประเทศกำลังพัฒนาอื่น ๆ โครงการอื่น ๆ ได้แก่ การสื่อสารผ่านดาวเทียม ส่วนภูมิภาค
การขนส่งทางอากาศส่วนภูมิภาค การประมง และอาเซียนโคเซ็นอเพิ่มขอบข่ายของความ
ร่วมมือกับแคนาดาในเรื่องป่าไม้ และการปลูกป่าไม้ ภูมิศาสตร์ว่าด้วยสมุทร การวิจัยทาง
ด้านการเกษตรกรรม การพัฒนาและการสำรวจแร่ ซึ่งรวมถึงน้ำมันด้วย เทคนิคการขนส่ง
เช่น การต่อเรือและการพัฒนาท่าเรือ

2. ปัญหาและอุปสรรค

(1) ประเทศไทยขาดดุลการค้ากับแคนาดาตลอด

(2) การที่แคนาดาอยู่ไกลจากไทยมากภาวะการขึ้นน้ำมัน จะเป็นปัญหา

ในด้านการขยายตลาดการค้าของไทยยิ่งขึ้น

3. ข้อเสนอแนะ

ก. ควรขอปรับปรุงแก้ไขในการให้สิทธิพิเศษโดยทั่วไป (GSP) ของแคนาดา

ดังนี้

1) รายการสินค้าที่ประเทศไทยยังไม่ได้รับสิทธิพิเศษโดยทั่วไป

ประเทศแคนาดาให้สิทธิพิเศษฯ สินค้าประเภทเกษตรกรรม (Group

1 : Animals, Agricultural Products, Fish and Provisions) น้อยมาก

เพียง 25 รายการเท่านั้น เนื่องจากประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม มีสินค้าหลาย

รายการที่ผู้ส่งออกไทยสนใจและยังไม่ได้รับสิทธิพิเศษโดยทั่วไป เช่น ถั่วเขียว เชือกปอ น้ำ

ปลา ซอสและน้ำจิ้มต่าง ๆ ไบยาสูบพันธุ์อื่น ๆ นอกเหนือจากพันธุ์เตอร์กิช เส้นกวยเตี๋ยว

ผลไม้กระป๋อง ผักดองบรรจุกระป๋อง แป้งมันสำปะหลัง แป้งขาวเจา แป้งขาวเหนียว ผา-

ฝ้าย และเส้นผ้ายที่ทำจากผาฝ้าย เป็นต้นรายการสินค้าดังกล่าวนี้ควรเจรจาขอให้รัฐบาลแคน-

าดาพิจารณารวมไว้ในระบบสิทธิพิเศษโดยทั่วไปด้วย

2) สินค้าศิลปหัตถกรรม (Handicraft)

เมื่อวันที่ 28 พฤศจิกายน 2517 รัฐบาลแคนาดาได้กำหนดหลักการณ์อันที่จะให้สินค้าศิลปหัตถกรรม (Tariff Item 87500-1) จากประเทศที่ได้รับสิทธิพิเศษ ของประเทศแคนาดาเข้าประเทศโคโดยได้รับการยกเว้นอากรขาเข้า แต่สินค้าเหล่านั้นจะต้องมีลักษณะแสดงออกซึ่งลักษณะตามประเพณีพื้นเมืองของประเทศผู้ผลิต และผลิตโดยช่างฝีมือของคนในแต่ละสาขา ต่อมาเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 2519 รัฐบาลแคนาดา ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยสินค้าศิลปหัตถกรรมและกำหนดรายการสินค้าศิลปหัตถกรรมขึ้น 10 หมวด จะเห็นได้ว่า ระเบียบฉบับนี้การให้คำจำกัดความสินค้าศิลปหัตถกรรมค่อนข้างเข้มงวด ยากแก่การตีความ และเป็นอุปสรรคต่อสินค้าศิลปหัตถกรรมไทยที่จะใช้ประโยชน์จากระเบียบฉบับนี้ ดังนั้น จึงควรเจรจายขอให้รัฐบาลแคนาดาผ่อนคลายความเข้มงวดของระเบียบฉบับนี้ให้ลดน้อยลง เพื่อให้สินค้าศิลปหัตถกรรมไทยมีคุณสมบัติอยู่ในข่ายที่จะขอรับสิทธิพิเศษ โค

3) ระเบียบว่าด้วยแหล่งกำเนิดสินค้าและอัตราอากรภายใต้สิทธิพิเศษโดยทั่วไป (GSP)

เงื่อนไขการผลิตสินค้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษโดยทั่วไปของแคนาดา ในกรณีที่สินค้านั้นมีวัตถุดิบต่างประเทศปน มูลค่าของวัตถุดิบต่างประเทศจะต้องไม่เกิน 40% ของราคาขายจากโรงงาน เงื่อนไขข้อนี้ค่อนข้างเข้มงวด เมื่อเทียบกับระบบของประเทศอื่น ๆ เช่น สหรัฐฯ เป็นต้น นอกจากนี้อัตราภายใต้ระบบสิทธิพิเศษโดยทั่วไปแคนาดา ควรจะพิจารณาให้ยกเว้นอากรขาเข้าทุกรายการเพื่อสินค้าจากประเทศกำลังพัฒนา จะได้รับประโยชน์จากระบบนี้อย่างแท้จริง โดยเฉพาะสินค้าที่ประเทศไทยมีการส่งออกไปแคนาดา เช่น ผ้าไหม ผลิตภัณฑ์จากผ้าไหม ไหมแกะสลัก ไม้วีเนียร์ ไม้อัด เป็นต้น อัตราอากรภายใต้ระบบสิทธิพิเศษโดยทั่วไปยังคงค่อนข้างสูง

ข. การขอร้องให้รัฐบาลแคนาดาลดข้อมูล หนังสือ หรือเอกสาร รวมทั้งข่าวสารความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้ใช้สิทธิในการส่งออก

ค. การเจรจาระหว่างไทยกับแคนาดา ควรมีการตกลงหามาตรการที่จะช่วยลดดุลการค้ากับประเทศไทยลง โดยกระตุ้นให้แคนาดาซื้อสินค้าจากไทยให้มากขึ้น

ง. ประเทศไทยควรมีการกระตุ้นให้การใช้สิทธิพิเศษฯ จากแคนาดาให้เพิ่มขึ้น เช่นการให้ความสะดวกแก่พ่อค้าผู้ใช้สิทธิ การให้ความรู้ทางด้านข้อมูลและเอกสารที่ทันสมัย

จ. อาเซียนควรที่จะมีการร่วมมือกันอย่างจริงจังในการเจรจาต่อรองกับแคนาดา เพื่อให้การเจรจาที่ให้ไคผล ทั้งโครงการเดิมที่กำลังดำเนินอยู่ และโครงการใหม่ที่ไคขอไป

จากที่กล่าวมาแล้ว เป็นการสรุปผลทางการค้าและเศรษฐกิจ จากการรวบรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนที่มีต่อประเทศสมาชิก โดยเฉพาะประเทศไทย โดยความร่วมมือกันในระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนด้วยกัน และโดยความร่วมมือกันระหว่างกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนกับประเทศ หรือกลุ่มประเทศนอกสมาคม ตลอดจนขอเสนอแนะ

แต่ผลที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งที่มีไคเน้นในที่นี้ คือ ผลทางการเมือง ซึ่งในปัจจุบันภาวะแวดล้อมทางการเมืองในภูมิภาคนี้ อาทิเช่น การที่เวียดนามเข้ายึดกัมพูชา การส่งกำลังทหารของสาธารณรัฐประชาชนจีน เข้าบุกเขตชายแดนของเวียดนาม มีผลกระทบทำให้เกิดความไม่มั่นคงต่อสันติภาพและเสถียรภาพในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะประเทศไทย มาเลเซีย และสิงคโปร์ ซึ่งมีอาณาเขตติดต่อกับเขมร และเวียดนาม ซึ่งสถานการณ์เหล่านี้บีบบังคับให้กลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียนจำเป็นต้องร่วมมือกัน เพื่อความอยู่รอดของแต่ละประเทศสมาชิก เพื่อดำรงไว้ซึ่งเอกราชและความเป็นกลางอย่างมั่นคง

ฉะนั้น ความร่วมมือกันอย่างเหนียวแน่นทั้งทางการค้า เศรษฐกิจ การเมือง ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวของแต่ละประเทศเพียงฝ่ายเดียว ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ทุกประเทศ ซึ่งเป็นสมาชิกมากกว่าที่จะดำรงประเทศโดดเดี่ยวอยู่เพียงประเทศเดียว เพราะการดำรงตนโดดเดี่ยวในปัจจุบันก็ไม่แน่ว่าจะสามารถรักษาเอกราชและความเป็นกลางของแต่ละประเทศไคตลอดไปในขณะที่สถานการณ์และสภาพแวดล้อมทางการเมืองยังคงเป็นอย่างเช่นในปัจจุบัน